

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemanje pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 4. maja 1900.

Politični oddelek.

Deželni kulturni svet.

V jedni zadnjih sej deželnega zbora kranjskega, predložila je vlada načrt zakona, ki je v vseh, kmetijstvu resnično naklonjenih krogih obudil veliko nevoljo, tako da se je že vse javno mnenje pripravilo na to, da se vsled tega zakona vname v deželnem zboru in zunaj njega velik boj.

S tem zakonom zahteva vlada, naj se ustanovi na kranjskem deželni kulturni svet kot strokovni zastop kranjskih kmetovalcev in naj se postavi na podlago okrajnih zadrug, tako da bi obstoječa in z velikim uspehom delujoča kmetijska družba popolnoma odpadla kot strokovni zastop in bi ostala kot navadno društvo, kot priprosto zasebno podjetje njegovih članov, kot društvo, ki nima nikacega večjega pomena ter bi spadalo v isto vrsto, kakor kaka kmetijska zadrugica v kaki zapuščeni gorski vasi.

Očitno je, da je vlada sprožila to stvar samo, da ustreže tistim krogom, ki so zakrivili v naši deželi gospodarski boj. Tem krogom je kmetijska družba že davno trn v peti in to iz prav razumljivih nagibov. Kmetijska družba se kot strokovni zastop kranjskih kmetovalcev ne ogreva za konsumske kramarije, nego deluje na to, da se na jedni strani povzdigne kmetijstvo s tem, da se navaja k boljši produkciji, na drugi strani pa, da se organizirajo produktivne zadruge.

Tisti, ki se bavijo s konsumskimi kramarijami, s tem seveda niso zadovoljni. Radi bi imeli, da bi se strokovni zastop kranjskih kmetovalcev postavil na čelu njih štacunicam in pivnicam, da bi se ta več kot dvomljiva podjetja razpredla po celi deželi.

V ta namen so skušali dobiti kmetijsko družbo v svoje roke, to je bil vzrok, da so pri lanskim volitvah v

odbor naskočili kmetijsko družbo in uprizorili v deželi vihar, kakoršnega že dolgo ni bilo.

Ta poskus se je ponesrečil in to jako klaverno. Naskok na kmetijsko družbo je bil sijajno odbit. Kranjski kmetovalec je pri tej priliki na najsijajnejši način dokazal, da ne spoznava samo pomena in koristi kmetijske družbe, nego, da jo hoče tudi ohraniti tako, kakoršna je.

Česar nasprotniki kmetijske družbe niso mogli doseči direktnim potom, to so poskusili če tudi v drugi obliki doseči indirektnim potom. Zmenili so se z vlado, da podžaga kmetijsko družbo, da jej vzame vsako besedo kot avtoritativni zastopnik kranjskih kmetovalcev in jo degradira na tisti nizki nivo, na katerem se nahajajo klerikalna konsumna društva. In vlada je bila tako malo vestna, da je tej zahtevi ugodila in predložila deželnemu zboru načrt zakona o deželnem kulturnem svetu!

Vlada ni svojega načrta čisto nič utemeljila. To je naravno, zakaj to je popolnoma nemogoče dokazati, da bi bila taka preuredba na korist kranjskemu kmetovalstvu. Nasprotno pa je nebroj dokazov, da bi ustanovitev deželnega kulturnega sveta bila pač na veliko moralno in materialno škodo kranjske kmetijske družbe in pa na škodo kmetijstva. Koder imajo kulturne svete, povsod vidimo, da so to birokratični aparati, okorni in nesposobni, da ti kulturni sveti nimajo nobenega pomena in da niso družega vredni, kakor da se jih sramotno razžene.

Z ozirom na vse to upamo, da bo znal kranjski deželni zbor varovati korist naših kmetovalcev in našo kmetijsko družbo, in da bo vladni načrt vsaj tako predrugačil, da se mu odvzame vse kar bi bilo kmetovalcem in kmetijski družbi na škodo.

Deželni zbor kranjski.

10. seja dne 24. aprila.

V tej seji je vlada predložila načrt zakona o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta.